

Dobre praktyki

Dziś firmy produkcyjne muszą myśleć o tym, jak będzie wyglądał rynek za kilka lat. W przygotowaniu konkurencyjnych produktów pomaga Program Innowacyjna Gospodarka. Z jego możliwości korzysta spółka Elpigaz, która ma już dobre doświadczenia w realizacji projektów współfinansowanych z funduszy europejskich

Alternatywa dla motoryzacji

Niestabilne ceny ropy naftowej zmuszają do poszukiwania paliw alternatywnych. Szczególnie dotyczy to rynku motoryzacyjnego. W Polsce błyskawiczną karierę zrobili instalacje LPG montowane w silnikach benzynowych, toteż dynamicznie rozwija się rynek autogazu. Od 1991 roku jego sprzedaż wzrosła 12-krotnie. W latach od 1999 do 2006 r. sprzedaż autogazu zwiększała się co roku prawie o jedną trzecią. To fenomen na skalę światową.

W 2007 r. sprzedano w Polsce ok. 2 mln ton gazu płynnego, najwięcej spośród krajów europejskich. Do niedawna liderem były Włochy, zużywające ok. 1 mln ton autogazu rocznie. Dziś we Włoszech zużycie utrzymuje się na tym samym poziomie, podczas gdy w Polsce nadal rośnie. Po polskich drogach jeździ około 2 mln samochodów zasilanych gazem płynnym, a ich liczba stale się powiększa. Tuż za Polską plasuje się Turcja z 1,8 mln aut zasilanych gazem, Włochy (ok. 1,7 mln) i Holandia (1,5 mln). Pojazdów z napędem gazowym przybywa przede wszystkim dlatego, że paliwo to jest dwukrotnie tańsze niż benzyna.

Dodali gazu

Nic więc dziwnego, że szybko rozwija się rynek producentów instalacji gazowych i podzespołów. Znaczące miejsce na tym rynku (pierwsza trójka producentów) zajmuje spółka Elpigaz, która już w 2007 r. zrealizowała projekt dotyczący uruchomienia produkcji zbiorników LPG „współpracujących z wielozaworami bez zaworu bezpieczeństwa”.

Jest to zupełnie nowy produkt, którego nie oferuje żadna inna firma. – Innowacja polegała na rozdzieleniu zaworu bezpieczeństwa od wielozaworu doprowadzającego gaz do silnika. Umożliwia to montowanie zbiornika niemalże w każdej pozycji dzięki oddzielnemu umieszczeniu zaworu bezpieczeństwa w określonym miejscu na zbiorniku LPG. Ważne, by zawór bezpieczeństwa połączony był z fazą lotną. Postanowiliśmy rozszerzyć ofertę o zbiorniki toroidalne, montowane w miejsce koła zapasowego, i nie tylko – mówi Grzegorz Jarzyński, prezes firmy Elpigaz Sp. z o.o. – Montaż w dowolnej pozycji to nie jedyna zaleta tych zbiorników. Mogą one pomieścić do ok. 5% paliwa więcej niż ich standardowe odpowiedniki stosowane dotychczas. Dzięki temu po jednym tankowaniu samochód pokonuje od kilkunastu do kilkudziesięciu kilometrów więcej.

Na projekt „Uruchomienie produkcji zbiorników LPG współpracujących z wielozaworami bez zaworu bezpieczeństwa” firma otrzymała 1,25 mln zł dofinansowania w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw (SPO WKP). Całe przedsięwzięcie kosztowało

2,68 mln zł. W ramach niego powstała nowa linia do produkcji zbiorników w zakładzie w Gorlicach (województwo małopolskie). Projekt obejmował zakup linii technologicznej spawania i kontroli zbiorników LPG oraz linii lakierowania proszkowego. Firma najpierw przeprowadziła analizę rynkową pod kątem możliwości wprowadzenia nowego rozwiązania. Następnie zaprojektowała i dokonała homologacji odpowiedniego wyposażenia wielozaworu Orion, jednego z elementów związanych z całym projektem. Kolejnym etapem było zaprojektowanie i cykl badań zbiornika z nowym rozwiązaniem. Po uzyskaniu pozytywnych rezultatów dokonano odpowiednich zastrzeżeń patentowych tego rozwiązania na Polskę i Europę. – Przed wprowadzeniem na rynek testujemy nowe technologie, przygotowujemy instrukcje, filmy i organizujemy szkolenia dla montażystów i serwisantów. Te urządzenia muszą spełniać surowe normy, zapewniające bezpieczeństwo podczas eksploatacji oraz w przypadku zderzenia lub nawet pożaru pojazdu – wyjaśnia Grzegorz Jarzyński.

Nowe rynki

Spółka ma siedzibę w Gdańsku, ale jej zakłady produkcyjne i serwisowe rozmieszczone są w całej Polsce. – Na północy kraju działają cztery firmy produkujące zbiorniki LPG, południowo-wschodnia Polska była dotychczas niezagospodarowana, a zakład w Gorlicach miał jeszcze wolne rezerwy pozwalające na uruchomienie dodatkowej produkcji. Poza tym na Słowacji w szybkim tempie przybywa zakładów działających w branży motoryzacyjnej. Z Małopolski mamy bliżej na ten rynek – wyjaśnia prezes Jarzyński.

Elpigaz aktywnie poszukuje klientów za granicą. Na efekt rynkowy nie trzeba było długo czekać. Nowy produkt już jest sprzedawany do Rosji i na Ukrainę. – Kontrahenci zwykle chcą dysponować całą gamą nowych produktów. Uruchomiliśmy produkcję linii zbiorników „MoreMo” z rodziny More&Modern. Kończą się procedury związane z ich homologacją. To konieczne, jeśli myśli się o sprzedaży do krajów UE – mówi Grzegorz Jarzyński. – Cały rok 2008 to były podróże zagraniczne i prezentacje nowej technologii na rozmaitych imprezach targowych. Dzięki temu już podpisaliśmy umowę z niemiecką firmą, która montuje zbiorniki w samochodach ciężarowych z silnikiem diesla.

Nowy produkt pozwoli zwiększyć sprzedaż zagraniczną. Najważniejszymi kierunkami są na razie Niemcy, Czechy, Ukraina i Rosja. Spółka poszerza ofertę własnych produktów dla odbiorców jej instalacji gazowych. Teraz kontrahenci mogą kupować w komplecie również nowoczesne zbiorniki. To pozwoli umocnić markę Elpigaz.

FOT. SZYMON JANKOWSKI/ZELAZNA STUDIO

Grzegorz Jarzyński postawił na prace B+R, by przygotować ofertę na przyszłość

FOT. ARCHIWUM ŻELAZNA STUDIO (2x)

Autogaz, zwany też LPG (ang. *liquefied petroleum gas*) – mieszanina propanu-butanu nazywana też autogazem; jest uznany w Unii Europejskiej za paliwo ekologiczne, a wymagania europejskie na LPG są zawarte w dokumencie normalizacyjnym CEN2 (Europejski Komitet Normalizacyjny), sygnowanym PN-EN 589:2004. LPG to czyste paliwo bez domieszek chemicznych (tylko atomy wodoru i węgla), a mieszanka powietrzno-paliwowa w silniku zasilanym LPG jest bardziej jednorodna niż przy zasilaniu benzyną. Lepsze spalanie mieszanki pozwala na zmniejszenie zawartości substancji szkodliwych, obecnych w spalinach.

Innowacyjne rozwiązania

Elpigaz nie ustaje w poszukiwaniach. W 2005 r. spółka wprowadziła do oferty instalacje IV generacji (instalacje wtryskowe) na sprężony gaz ziemny CNG (*compressed natural gas*). CNG to ekologiczne paliwo. Gaz ziemny zawiera tylko wodór i węgiel, i nie ma w nim dodatkowych związków, które występują w innych paliwach oferowanych na rynku, dlatego samochody napędzane metanem emitują mniej związków szkodliwych niż np. auta zasilane benzyną czy olejem napędowym. Poza tym ich silniki pracują ciszej.

Firma prowadzi prace nad układami zasilania gazem LPG oraz CNG dla samochodów ciężarowych. W wypadku takich aut, spalających około 30 litrów benzyny (silniki niskoprężne) lub oleju napędowego (silniki wysokoprężne) na 100 km, można mówić o bardzo dużych oszczędnościach wynikających z zastosowania instalacji gazowych.

Elpigaz zainteresował się Programem Innowacyjna Gospodarka i w 2008 r. złożył wniosek do działania 1.4+4.1 w ramach konkursu pilotażowego. Projektowi – „Nowoczesne instalacje gazowe spełniające najnowsze wymagania krajów UE z uwzględnieniem norm emisji spalin minimum EURO 4 oraz regulaminu EKG ONZ 115 (Numer PKWiU 34.30.20-90)” przyznano pod koniec ubiegłego roku dofinansowanie.

– Postanowiliśmy pomyśleć o przyszłości. Ponieważ technologie w motoryzacji bardzo dynamicznie się rozwijają, dotychczas stosowane podzespoły w instalacjach LPG przestają

spełniać najnowsze normy. Trudno rozwijać i dostosowywać do nowoczesnych silników produkowane od wielu lat elementy instalacji zasilania gazem – wyjaśnia prezes spółki. – Dlatego w tym projekcie chcemy się skupić na opracowaniu od podstaw nowych modeli elementów instalacji współpracujących z silnikiem, w szczególności reduktorów i wtryskiwaczy paliwa gazowego.

Projekt składa się z dwóch etapów: badawczego i wdrożeniowego. Badania założeń konstrukcyjnych nowych podzespołów przeprowadzone zostaną przy współpracy z Politechniką Gdańską (potrwają około roku). Uzyskane prototypy będą następnie poddane badaniom rynkowym. Cały projekt, wart ok. 15 mln zł, zaplanowano na 5 lat. Program Innowacyjna Gospodarka pozwala na dużą elastyczność. Dzięki temu, że projekt można rozłożyć na tak długi okres, łatwiej sfinansować poszczególne jego etapy.

Rezultatem prac badawczo-rozwojowych będą nowoczesne instalacje gazowe, spełniające najnowsze wymagania przepisów UE z uwzględnieniem norm emisji spalin minimum EURO 4 oraz regulaminu EKG ONZ 115. W ramach przedsięwzięcia firma zmodernizuje też park maszynowy, wybuduje nowe hale oraz zakupi usługi doradcze niezbędne do wdrożenia wyników prac B+R do produkcji. Wszystkie te inwestycje pozwolą spółce uniezależnić się w przyszłości od poddostawców.

Jerzy Gontarz

